

XX-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ
PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

BENDRYSTĖS VEDINI

2023 M. BALANDŽIO 28 D.

**PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ
LEIDINYS**

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS

Pirmininkė:

Augustė Nomeikaitė

Nariai:

Agnietė Kairytė

Dovilė Mikučionytė

Rita Žiauberytė-Jakštienė

Studentai:

Ieva Bartašiūtė

Paulius Miškinis

Rūta Macijauskaitė

LiPSA nariai:

Rasa Jokubauskaitė

Evelina Laurynaitė

Silvija Žukaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS

Pirmininkė:

prof. habil. dr. Danutė Gailienė

Nariai:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė

dr. Dovilė Barysė

dr. Lina Gervinskaitė-Paulaitienė

KONFERENCIJOS REMĖJAI

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI

INFORMACINIS RĖMĖJAS

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

<https://doi.org/10.15388/JMPK23>

ISBN 978-609-07-0845-3

nesusijusių įvykių porų. Vienas blokas buvo aukšto (80%), kitas žemo (20%) rezultato tankio. Dalyviai pateikė įvykių susietumo vertinimus po kiekvieno bloko.

Rezultatai. Porinis t-testas parodė, kad rezultato tankis siejosi su susietumo vertinimais ($t(166) = 14.09, p < 0,001.$). Keturios Pirsono koreliacinės analizės neparodė statistiškai reikšmingų sąsajų tarp rezultato tankio šališkumo ir depresijos, nerimo, streso ar savivertės. Nė vienas iš ranginės logistinės regresinės analizės su saviranka modelių nebuvo statistiškai reikšmingas. Tačiau trečiame modelyje pridėjus stresą, jis statistiškai reikšmingai padidino prognozuojamą rezultato tankio šališkumo nuokrypio dalį ($F(3, 163) = 1,39, p < ,05$). Kombinuotas streso, depresijos ir nerimo dimensijų modelis prognozavo 2,5% rezultatų tankio šališkumo nuokrypio.

Raktiniai žodžiai: Depresinis realizmas; Kontingencinis mokymasis; Rezultato tankio šališkumas; Priežastiniai ryšiai.

MOTERŲ PRIERAIŠUMO IR VALGYMO SUTRIKIMŲ SĄSAJOS: GĖDOS IR MENTALIZACIJOS VAIDMUO

Guoda Stepanavičiūtė

Vilniaus universitetas

Įvadas. Ankstyvieji santykiai sukuria pagrindą tolimesnei raidai bei psichopatologijos formavimuisi. Nesaugumas ir skausmingos patirtys neretai kelia stiprų gėdos jausmą bei mažina gebėjimą suprasti savo ir kitų psichikos būsenas (t.y. mentalizaciją). Tyrimai atskleidžia, kad nesaugus prierašumas šeimoje, dažnesnis gėdos patyrimas, prasta mentalizacija siejasi su valgymo sutrikimais (Nechita et al., 2021; Tasca & Balfour, 2014), kurie dažniau diagnozuojami moterims. 70%-100% valgymo sutrikimais sergančiųjų pasižymi nesaugiu prierašumu, dažniausiai vengiančiu tipu, kuris susijęs su prastesniu savo emocijų ir poreikių atpažinimu (Tasca & Balfour, 2014), o valgymo sunkumai neretai atspindi nesėkmingą būdą tvarkytis su vidinėmis patirtimis. Nors valgymo sutrikimai tyrinėjami nemažai, tačiau vis dar trūksta žinių apie valgymo sutrikimų formavimosi kelius. Šio tyrimo tikslas yra nustatyti, kaip gėda ir mentalizacija medijuoja ryšį tarp prierašumo ir valgymo sutrikimų simptomų.

Metodai. Tyrime dalyvavo 470 moterų, 18-66 metų amžiaus, ($M = 27 \pm 9$). Buvo vertinamas moterų prierašumas (Alexander et al., 2001), gėdos patyrimas (Andrew & Hunter, 2002), mentalizacija (Dmitrijevič et. al., 2017) ir valgymo sutrikimų simptomai (Fairburn & Beglin 2008). Mediacinis efektas buvo skaičiuojamas pasitelkiant mediacinę analizę (Heyes, 2018).

Rezultatai. Vengiantis prierašumas, vidutiniškai ir statistiškai reikšmingai, siejasi su valgymo sutrikimų simptomais ($r = 0,33, p < 0,001$). Serijinės mediacijos modelis atskleidė, kad vengiantis prierašumas siejasi su dažniau patiriama gėda ($\beta = 0,71, p = 0,000$), kuri veda link prastesnės į save nukreiptos mentalizacijos ($\beta = -0,12, p = 0,000$), o rezultatas yra valgymo sutrikimų simptomai ($\beta = 0,03, p = 0,000$). Mediaciniame modelyje, tiesioginis ryšys, tarp prierašumo ir valgymo sutrikimų, tapo nereikšmingas.

Išvados. Šio tyrimo rezultatai nustatė, kad vengiantis prierašumas, per gėdos, į save nukreiptos mentalizacijos mediatorius, veda link valgymo sutrikimų simptomų, dėl to svarbu toliau tyrinėti mentalizacijos vaidmenį valgymo sutrikimų kontekste. Klinikinėje praktikoje, planuojant intervencines programas sergantiesiems, svarbu įtraukti veiklas, kurios mažintų sergančiųjų gėdą, stiprintų į save nukreiptos mentalizacijos gebėjimą.

Darbo vadovė: doc. dr. Asta Adler, Vilniaus universitetas.

Tyrimas yra projekto dalis, kuris finansuotas LMT fondo lėšomis, sutarties nr. S-ST-22-112.

Raktiniai žodžiai: valgymo sutrikimai, prierašumas, gėda, mentalizacija.

STUDENTŲ METAKOGNITYVINIŲ SKAITYMO STRATEGIJŲ TAIKYMAS: SĄSAJOS SU AKADEMINE, SKAITYMO MOTYVACIJA IR AKADEMINIAIS PASIEKIMAIS

Agnė Steponavičiūtė

Klaipėdos universitetas

Skaitymo gebėjimai yra vieni svarbiausių akademinėi ir profesinei sėkmei pasiekti (Kambara et al., 2021). Viena pagrindinių sėkmingo mokymosi universitete prielaidų yra akademinės literatūros skaitymas. Pagal Įsitraukimo į skaitymą modelį (Guthrie & Klauda, 2016), svarstoma, jog sėkmingam akademinės literatūros skaitymui įtakos turi motyvacija skaityti ir taikomos kognityvinės strategijos (Wigfield et al., 2008; Wang et al., 2020). Moksliniais tyrimais nustatytos sąsajos tarp metakognityvinių strategijų taikymo ir skaitymo motyvacijos, skaitymo motyvacijos ir akademinų pasiekimų (Muñoz et al., 2016), tačiau nevienareikšmiai rezultatai gaunami tarp metakognityvinių skaitymo strategijų taikymo ir akademinų pasiekimų (Taraban et al., 2000; Bergey et al., 2017). Šiuo pranešimu siekiama atskleisti, kokias metakognityvines skaitymo strategijas taiko universitetų studentai, kaip jos susiję su skaitymo ir akademinė motyvacija bei akademiniais pasiekimais. Papildomai aptariama psichologijos studentų imtis.

Tyrimė dalyvavo 382 (iš jų – 132 psichologijos krypties) skirtinguose Lietuvos universitetuose studijuojantys pirmos ir antros pakopos studentai (9,6 % vyrų), nuo 18 iki 56 m. amžiaus ($M = 25,84 \pm 8,13$). Naudoti instrumentai: metakognityvinių skaitymo strategijų aprašas (MARSI, Mokhtari & Reichard, 2002), suaugusiųjų skaitymo motyvacijos skalė (Schutte & Malouff, 2007), studentų akademinės motyvacijos skalė (SAMS-21, Kairys ir kt., 2017). Taip pat studentų buvo prašoma pateikti paskutinio semestro akademinų pasiekimų vidurkį ir subjektyviai įvertinti savo akademinis pasiekimus.

Tyrimo rezultatai parodė, kad studentų tarpe labiausiai žinomos ir taikomos į problemų sprendimą orientuotos metakognityvinės skaitymo strategijos, mažiausiai – globalios (orientuotos į pasiruošimą skaityti). Tai iš dalies sutampa su kitų tyrimų rezultatais (Khellab et al., 2022; Levchik et al., 2022; Mokhtari & Reichard, 2002). Šiame tyrime rastos sąsajos tarp metakognityvinių skaitymo strategijų ir skaitymo motyvacijos, akademinės motyvacijos ir subjektyvių akademinų pasiekimų vertinimo, tačiau nerasta ryšio tarp metakognityvinių skaitymo strategijų taikymo ir studentų nurodyto akademinų pasiekimų vidurkio. Pranešime svarstomos galimos gautų rezultatų priežastys, kodėl studentų metakognityvinių skaitymo strategijų taikymas nėra susijęs su akademiniais pasiekimais. Finansavimą skyrė Lietuvos mokslo taryba (LMT), sutarties Nr. S-ST-22-73. Tyrimo vadovė - prof. dr. R. Gedutienė.

Raktiniai žodžiai: skaitymo strategijos, motyvacija, akademiniai pasiekimai.